

با تلاش محققان کشور صورت می‌گیرد؛ تولید ریحانی با اسانس و عصاره بیشتر در دانشگاه تهران/معرفی ارقام طالبی مقاوم به بیماری پژمردگی

پژوهشگران پردیس ابوریحان دانشگاه تهران با جمع آوری ۴۰ توده متفاوت از ریحان درصدد هستند که این گیاه خوراکی و درمانی را با بهترین کیفیت اسانس و عصاره تولید کنند.

حامد افلاطونیان از محققان این طرح، در گفت‌وگو با خبرنگار ایسنا، ریحان (*Ocimum Basilicum*) را یکی از مهمترین سبزی‌های برگی کشور توصیف کرد و گفت: این گیاه در نقاط مختلف کشور به صورت بومی رشد می‌کند و سم و بذور هیبریدی ندارد.

وی با تاکید بر اینکه تاکنون برای این گیاه، رقم زراعی معرفی نشده بود، اظهار کرد: در این پژوهش که با سرپرستی دکتر حسین رامشینی دانشیار گروه علوم زراعی و اصلاح نباتات پردیس ابوریحان دانشگاه تهران اجرایی شد، از نقاط مختلف کشور بذرهای گیاه ریحان جمع‌آوری شد و نسل‌های F1 و F2 این گیاه تولید شد.

افلاطونیان با تاکید بر اینکه برای این منظور ۴۰ توده متفاوت ریحان از سراسر کشور جمع‌آوری شد، خاطر نشان کرد: در مرحله بعد میزان مقاومت این گیاه به شوری و خشکی در مرحله جوانه‌زنی و میزان اسانس آنها مورد بررسی قرار گرفت.

این محقق هدف از اجرای این تحقیق را تولید بذر خالص شده ریحان عنوان کرد و یادآور شد: خالص‌سازی از طریق روش‌های مولکولی و ژنتیکی صورت می‌گیرد. این بذرها با هدف بذری با کیفیت و اسانس بهتر تولید می‌شوند.

افلاطونیان اضافه کرد: در این پژوهش درصدد هستیم تا ریحانی با اسانس و عصاره تولید کنیم. این گیاه علاوه بر مصرف خوراکی دارای خاصیت دارویی است.

این دانش‌آموخته رشته ژنتیک پردیس ابوریحان دانشگاه تهران به‌نژادی گیاه دارویی زنیان را از دیگر طرح‌های تحقیقاتی این دانشگاه نام برد و یادآور شد: زنیان یک داروی گیاهی است که کاربردهای وسیعی در صنایع دارویی، غذایی و همچنین صنایع آرایشی و بهداشتی دارد.

وی با بیان اینکه این طرح به سرپرستی دکتر سیداحمد سادات نوری، استاد گروه علوم زراعی و اصلاح نباتات دانشگاه تهران اجرایی شده است، خاطر نشان کرد: این گیاه عصاره‌ای تحت عنوان "تیمول" بوده و دارای خواص درمانی متعددی است.

افلاطونیان درمان سرماخوردگی و بیماری‌های گوارشی مانند ترش کردن را از خواص دارویی گیاه زنیان نام برد و خاطر نشان کرد: در این مطالعات تلاش می‌شود تا با روش‌های اصلاح نباتات کلاسیک و مدرن واریته‌هایی با درصد "تیمول" بالاتر و مقاوم به تنش‌های محیطی عرضه شود.

وی تصریح کرد: بسیاری از گیاهان دارویی و محصولات مشتق شده از گیاهان دارویی بدون اثرات جانبی هستند، این موضوع باعث افزایش روزافزون تقاضا برای گیاهان دارویی شده است، ولی از سوی دیگر بسیاری از گیاهان دارویی سطح زیر کشت ثابتی در کشورهای خواستگاه خود ندارند و بیشتر به صورت دستی از رویشگاه‌های طبیعی جمع‌آوری و به طور مستقیم مصرف می‌شوند که این رویه می‌تواند خطر انقراض گونه‌های گیاهان دارویی را به همراه داشته باشد.

افلاطونیان با بیان اینکه گیاه دارویی زنیان در بخش‌های شرق، مرکز

و شمال غرب ایران می‌روید، ادامه داد: ایران و هندوستان دو رویشگاه اصلی گیاه زنیان هستند، ولی صادرات این گیاه مربوط به کشور هندوستان است؛ از این رو توجه به به‌زراعی و به‌نژادی این گیاه دارویی ارزشمند بسیار ضروری است.

این محقق دانشگاه تهران، تولید طالبی مقاوم به بیماری را از دیگر زمینه‌های تحقیقاتی در پردیس ابوریحان نام برد و گفت: طالبی و خربزه از گیاهان مهم اقتصادی ایران به شمار می‌روند، به گونه‌ای که سطح زیر کشت این گیاه در سال ۹۵-۹۴ در ایران بیش از ۸۰ هزار هکتار بوده است.

وی اضافه کرد: این در حالی است که در سال‌های اخیر افزایش بیماری‌های قارچی خاک‌زاد به محصولات خانواده کدوئیان خسارات زیادی را وارد کرده است.

افلاطونیان بیماری "پژمردگی فوزاریوم" طالبی و خربزه را از جمله بیماری‌های این گیاه نام برد و یادآور شد: این بیماری ناشی از یکی مخرب‌ترین بیماری‌های این محصولات و تولید ارقام مقاوم به این بیماری بهترین راهکار برای کنترل این بیماری به شمار می‌رود.

افلاطونیان با اشاره به اجرای طرحی در این زمینه به سرپرستی دکتر حسین رامشینی، گفت: هدف این طرح انتقال ژن مقاومت از رقم مقاوم به ارقام حساس، ولی پر عملکرد داخلی با روش "تلاقی برگشتی" بوده است.

وی ارقام "ساوه" و "ریش با با" را از ارقام گیرنده ژن مقاوم دانست و اظهار کرد: این دو رقم حساسیت بالایی به پژمردگی فوزاریوم داشتند، از این رو کشت آنها با خسارت زیادی همراه بود.

به گفته این محقق دانشگاه تهران، ژنوتیپ‌های انتخابی می‌توانند برای تولید نهایی رقم اصلاح شده به کار گرفته شوند.